

Velkomst og tale ved formanden for Flyvevåbnets soldaterforening lokal afdeling Als-Sundeved og grænseegn : Peter Mathiesen

Det er mig en stor ære, som formand for Flyvevåbnets Soldaterforening her i grænseegnen, at byde jer alle hjerteligt velkommen til dette arrangement.

Lige efter midnat – natten til i dag for nøjagtig 85 år siden, den 20. august 1941 – styrtede et Wellington-bombefly fra det britiske Royal Air Force, 9. Eskadrille, ned få hundrede meter sydvest for dette sted.

Flyet var på vej hjem til flyvestationen i Honington i England efter et bombetogt over Kiel.

Alle ombordværende besætningsmedlemmer mistede livet.

De faldne flyver soldater var:

- **Pilot:** Sergeant Cecil T. Everitt (23 år)
- **Andenpilot:** Sergeant Patrick J. Brady (alder ukendt)
- **Observatør:** Sergeant Henry B. Johnston (21 år)
- **Radiotelegrafist:** Sergeant Thomas Whalley (21 år)
- **Skytte:** Flight Sergeant Thomas Armstrong (20 år)

- **Skytte:** Sergeant Herbert E. Temple (alder ukendt)

Begravelsen af de omkomne flyvere blev foretaget af en tysk feltpræst den 23. august 1941 på Tønder Kirkegård, hvor de stadig hviler i dag.

Ved højtideligheden deltog et fælles dansk-tysk kommando, og begravelsen fandt sted med fuld militær honnør, hvor kisterne var svøbt i Union Jack-flaget.

Hvem er vi ? : Flyvevåbnets Soldaterforening er en kammeratskabs- og interesseorganisation for alle nuværende og tidligere tjenestegørende i Flyvevåbnet, Flyverhjemmeværnet, Hærens og Søværnets Flyvetjeneste samt alle andre "flyverblå" enheder.

Vi arbejder blandt andet for, at de tapre flybesætninger rundt omkring i hele Danmark, som kæmpede for vores frihed, ikke bliver glemt – og for at der bliver opsat mindeplader og mindsten de steder, hvor der stadig mangler.

Her hvor vi står i dag, er blot ét ud af cirka fem steder alene her i grænselandet, der mangler et mindesmærke.

Vi i Flyvevåbnets Soldaterforening har selv 100 % finansieret denne mindeplade, og vi søger nu fonde til at kunne opsætte mindesten de øvrige steder, her i området.

Nogle vil måske spørge: "Hvorfor bruge tid på dette, når det er så mange år siden?" Til det vil vi svare, at det stadig er sket inden for en menneskealder! Min farfar, som i dag er 95 år, var 10 år gammel, da det skete. Han boede her i Højer dengang og kan tydeligt huske det – samt turen dagen efter, hvor de tog ud for at se det store bombefly ligge på hovedet ude i vandkanten. Min farfar vil selv fortælle om sin oplevelse om lidt, hvorefter han har fået æren af at afsløre den nye mindeplade som en af de meget få øjenvidner, vi stadig har iblandt os i dag.

Vi vil også sige en stor tak til slusemester Allan Elneff samt Tønders borgmester, Jørgen Popp Petersen, for tilladelsen og hjælpen til at få mindepladen opsat her ved slusen.

Tak til alle enheder og foreninger, der deltager med faner i dag, og en særlig stor tak til Flyverhjemmeværnet for den store indsats – uden jer havde dette slet ikke været muligt. Tak også til alle jer fra lokalsamfundet, som støtter op om indvielsen for at ære de faldne.

Og tak til kollegerne fra Flyvestation Skrydstrup, som senere vil nedlægge en krans her på vegne af os og Flyvevåbnet.

Jeg vil gerne sende en speciel tak til jer, og dig Martin, fra Reservistenverband der Bundeswehr og vores naboer syd for grænsen.

I dag er de tyske soldater fra Bundeswehr nogle af vores tætteste allierede.

Vi samarbejder på tværs af områder – også her i lokalområdet – for at støtte hinanden og øve os på scenarier som et eventuelt angreb på vores infrastruktur.

Dér er vi 100 % afhængige af grænseoverskridende samarbejde, fuldstændig ligesom de dansk-tyske brandværn i grænselandet. Reservistenverband har med stor glæde takket ja til at deltage i dag for at ære de faldne på lige så helhjertet vis som vi gør. Vi markerer også, at de allierede befriede Tyskland fra nazisterne, så demokratiet kunne vende tilbage. Så endnu en gang: Danke for jeres deltagelse i dag.

Jeg vil også gerne fremhæve Anders Straarup, som driver websitet **Airmen.dk**, hvor man kan finde informationer og historier om alle allierede flystyrt og faldne flyvere i Danmark. Anders og Airmen.dk har været – og vil fortsat være – en uvurderlig hjælp i dette historiske arbejde.

På mindepladen finder I også en QR-kode, som linker direkte til historien om dette konkrete flystyrt på Airmen.dk.

Tak til Kurt Odefey, fordi du vil spille for os i dag. Det kan næsten ikke blive mere i de faldne briters ånd end tonerne fra sækkepiben fra deres Ø, på en dag som denne.

Jeg skal desuden hilse mange gange fra den britiske forsvarsattaché i København, Tom Maddock, fra det britiske konsulat og Royal Air Force. Han måtte desværre melde afbud i dag grundet presserende opgaver i forbindelse med den nuværende sikkerhedssituation i Europa.

Drejebog for resten af arrangementet:

1. Ordet gives til borgmesteren:

"Jeg vil nu give ordet til borgmesteren i Tønder Kommune, Jørgen Popp Petersen."

2. Ordet gives til farfar & afsløring:

"Jeg giver nu ordet til min farfar, Hans Mathiesen, som vil fortælle sin beretning som øjenvitne til begivenhederne dengang – og derefter afsløre mindepladen."

**3. Kransenedlæggelse (Flyvevåbnet og Flyvevåbnets
soldaterforening)**

**4. Kransenedlæggelse (Tønder Kommune) ved
Borgmester Jørgen Popp Pedersen**

5. Sækkepibemusik (Kurt)

6. Afrunding:

"Tak for i dag."